

Рямзіна Аліна Юріївна,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-6250-5296

СТАН ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті простежено динаміку вчинення домашнього насильства з початку повномасштабного ведення бойових дій на території України. З'ясовано, що з початку повномасштабного ведення бойових дій на території України та оголошення воєнного стану показники офіційної статистики щодо фактів домашнього насильства суттєво знизились. Досліджено особливості кримінологічної характеристики осіб, які вчиняють домашнє насильство під час дії правового режиму воєнного стану. Описано заходи запобігання та протидії домашньому насильству, застосовані під час дії воєнного стану в Україні.

Ключові слова: домашнє насильство, насильство за ознакою статі, динаміка домашнього насильства, домашнє насильство в умовах воєнного стану, запобігання домашньому насильству, домашнє насильство в умовах бойових дій.

Збройний конфлікт є одним із факторів учинення домашнього насильства. Внаслідок поширення збройного конфлікту на всю територію України Указом Президента України було проголошено воєнний стан. З початку повномасштабного ведення бойових дій на території України та оголошення воєнного стану показники офіційної статистики щодо фактів домашнього насильства, як і стосовно більшості інших правопорушень, суттєво знизились. Так, за період з 24 лютого до 01 листопада 2022 р. органи Національної поліції зареєстрували понад 58 тисяч повідомлень про домашнє насильство, що вдвічі менше, ніж за такий самий період 2021 р. [1]. Відповідно, знизилась і кількість кримінальних та адміністративних проваджень за фактами домашнього насильства. Так, за 12 місяців 2022 р. було обліковано 3360 кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, 3060 з яких направлені до суду з обвинувальним актом, у той час, як за такий же період 2021 р. вказані показники становили 4800 та 4432 відповідно [2]. Тобто, і кількість облікованих кримінальних правопорушень, і кількість кримінальних правопорушень, направлених до суду з обвинувальним актом протягом 2022 року зменшилися майже на третину.

У січні 2022 року було обліковано на 28 кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, більше, аніж у січні 2021 року, що на 6% більше. Проте, починаючи з лютого 2022 року, ці показники є меншими за аналогічні дані попереднього року. Так, у лютому 2022 року було обліковано на 109 кримінальних правопорушень,

або на 23% менше, аніж у лютому 2021 року; у березні 2022 р. було обліковано усього 47 кримінальних правопорушень цієї категорії, що на 337 (на 88%) менше, аніж у березні 2021 р.; у квітні такий розрив становив 303 (-75%), у травні – 286 (-55%), у червні – 169 (-39%), у липні – 80 (-20%), у серпні – 15 (-4%), у вересні – 59 (-15%), у жовтні – 8 (-2%), у листопаді – 65 (-17%), у грудні – 65 правопорушень (-14%).

Проте зменшення статистичних показників домашнього насильства не свідчить про зменшення кількості цього явища в житті. Так, А.Б. Блага та А.С. Адащик провели експертне опитування 32 фахівців, що працюють в органах Національної поліції та загальних і спеціалізованих службах підтримки постраждалих осіб із Донецької, Закарпатської, Запорізької, Київської, Львівської, Луганської, Харківської та Херсонської областей та визначили основні фактори зниження кількості зафіксованих випадків домашнього насильства. Серед них фактори соціально-демографічного характеру: через евакуацію з небезпечних територій зменшилась загальна кількість мешканців України; величезній кількості людей, які залишилися на території України, довелося розлучитися із сім'єю, у т.ч. у зв'язку з мобілізацією чоловіків; фактори соціально-психологічного характеру: зміна пріоритетів (на перше місце вийшли базові потреби – їжа, житло, безпека); знецінення безпеки домашнього насильства як самими постраждалими, так і оточенням та навіть представниками органів влади на фоні масових тяжких воєнних злочинів; фактори правового та правозастосовного характеру: фізична неможливість звернутися до правоохоронних органів; за викликами щодо фактів домашнього насильства відповідні органи не реагували належним чином; не реєстрація заяв та повідомлень про факти домашнього насильства; обсяги домашнього насильства збільшилися на окупованих територіях, при цьому створені у цих громадах українські системи запобігання та протидії домашньому насильству були фактично зруйновані, більшість суб'єктів взаємодії евакуйовані, а окупаційна влада на факти домашнього насильства не реагувала [3].

Що стосується осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, то за 12 місяців 2022 року їх було виявлено 2812 проти 3942 особи за той же період 2021 року (тобто менше на 29%).

Статистичні дані надають нам такі соціально-демографічні характеристики цих осіб. Основна маса кривдників, що вчинили кримінально каране домашнє насильство протягом 2022 року – особи чоловічої статі (2618 осіб, або 93%). Незважаючи на те, що практично усі виявлені кривдники мали достатній рівень освіти (вищу і фахову передвищу – 188 осіб, професійну (професійно-технічну) – 590 осіб, базову середню та профільну середню – 2010 осіб, початкову – 16 осіб, без освіти – 8 осіб), 82% з них не мали власних джерел доходів (2200 осіб – працездатні, які не працюють і не навчаються, ще 107 – безробітні). Невелика частина, 18 осіб, або 0,7%, – військовослужбовці, зокрема 16 – учасники АТО, ООС. У стані алкогольного сп'яніння кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, вчинили 739 кривдників, ще 3 – у стані наркотичного, токсичного або психотропного сп'яніння. Майже кожен п'ятий злочинець цієї категорії (532 особи) має кримінальне минуле, а у 261 – попередня судимість не знята і не погашена.

Залежно від віку виявлені особи, що вчинили кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, розподілились таким чином: 16–17 років – 3 особи (0,1%); 18–28 років – 286 осіб (10%); 29–39 років – 1063 особи (38%); 40–54 років – 1091 особа (39%); 55–59 років – 185 осіб (6,5%); 60 років і більше – 184 особи (6,4%). Тобто, найбільша кількість кривдників – це дорослі особи, що вчинили домашнє насильство відносно слабших членів сім'ї (дружин або співмешканок, дітей, літніх членів родини) [2].

Отже, після 24 лютого 2022 року фіксувалося зменшення кількості випадків домашнього насильства, але 2023 року знову спостерігається зростання. У першому півріччі 2023 року в Україні зафіксовано майже 145 тисяч випадків домашнього насильства. Якщо порівнювати з 2022 роком, то цих випадків уже зафіксовано на 40% більше [4].

Протягом шести місяців 2023 року на телефон довіри Київського міського Центру гендерної рівності, запобігання та протидії насильству надійшло 6867 звернень щодо домашнього насильства та стресу, викликаного війною. З початку 2023 року фахівці Центру надали 6867 психологічних консультацій, із них – 2066 щодо домашнього насильства. За 6 місяців 2023 року до Центру звернулися 1604 жінки та 462 чоловіки, які постраждали від домашнього насильства. Це значно більше звернень, ніж надійшло у той самий період у 2022 році. За перше півріччя 2022 року на телефон довіри звернулися 4117 людей, із них – 1029 щодо домашнього насильства. Фіксується збільшення кількості звернень про вчинення домашнього насильства.

У ході військової агресії соціальні ролі чоловіків і жінок проявляються чітко, посилюється гендерна поляризація. У результаті жінки особливо гостро відчувають наслідки агресії в силу гендерно обумовлених ролей. Збройний конфлікт надає ще більш виражений характер нерівності між жінками та чоловіками, а також дискримінації щодо жінок і дівчат. Конфлікти викликають значні зміни у звичній поведінці людей, підривають та змінюють соціальні норми, призводять до соціальних змін [5].

За I півріччя 2023 року у притулку перебували 17 людей (9 жінок та 8 дітей), а в кімнатах кризового реагування – 118 (68 жінок, 3 чоловіків та 47 дітей). Водночас у 2022 році 15 осіб перебували у притулках, а 41 людина скористалася послугами кімнат кризового реагування.

У серпні 2022 року в Києві почали роботу перші мобільні бригади соціально-психологічної підтримки. Ця опція дозволила ще оперативніше надавати комплексну допомогу людям, які зазнали домашнього насильства. У 2023 році фахівці мобільних бригад соціально-психологічної допомоги надали вже 786 консультацій щодо домашнього насильства [6].

Поступово в Україні відкривають шелтери для жертв домашнього насильства. У листопаді 2022 року у Чернігові запустили першу в області кімнату кризового реагування для людей, які постраждали від домашнього чи гендерно зумовленого насильства. На початку грудня 2022 року у Кременчуці на Полтавщині запрацював Центр допомоги постраждалим від насильства. У ньому надають комплексну допомогу психологів, соціальних педагогів та правоохоронців. У червні 2023 року в Моршині на

Львівщині запрацював прихисток для жінок та дітей, які постраждали від домашнього насильства. Заклад розрахований на 24 ліжко-місця та облаштований усім необхідним для проживання жінок з дітьми та без. Постраждалим у притулку надають комплексну соціально-психологічну, медичну, первинну юридичну допомогу, а також інформаційні послуги. Проживання там безплатне та може тривати до 90 днів. У липні 2023 року в Запоріжжі запрацював шелтер для жінок, які постраждали від домашнього насильства. Тут жінки разом з дітьми можуть перебувати від 10 до 20 діб. Шелтер працює безоплатно й цілодобово. У ньому є спальні, їдальня, санвузол, а також дитяча зона з іграшками. У закладі одночасно можуть розмістити 10 жінок разом з дітьми. До центру потерпілі від насильства можуть потрапити за направленням поліції (це може бути і вдень, і вночі), а також за допомогою мобільних бригад, що працюють у Запоріжжі. Основне завдання шелтера – надати первинну допомогу. Коли жінка потрапляє до центру, спочатку визначаються її першочергові потреби. Якщо потрібна медична, юридична допомога, чи відновлення документів, працівники перенаправляють її згодом до відповідних організацій. У шелтері також працює психолог, який надає безоплатну психологічну допомогу на анонімних консультаціях. Психологиня зазначила, що проблема домашнього насильства під час війни зросла, оскільки зараз людям важко справлятися зі стресом, вони починають вживати спиртне чи наркотики, а це часто призводить до домашнього насильства [7].

Станом на 01.08.2023 в Україні функціонує:

52 притулки з можливістю цілодобового перебування до 90 діб (найбільша кількість у Львівській та Одеській областях, по 5 у кожній, для порівняння у м. Києві 3 притулки);

59 кризових кімнат з можливістю цілодобового перебування до 10 діб (найбільша кількість – 8 кімнат – у Хмельницькій області, для порівняння у м. Києві 2 кімнати);

55 денних центрів соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (найбільша кількість у Миколаївській та Полтавській областях, по 5 у кожній, для порівняння у м. Києві 2 центри);

79 спеціалізованих служб первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (найбільша кількість – 11 служб – у Дніпропетровській області, для порівняння у м. Києві 2 служби);

569 мобільних бригад соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (найбільша кількість – 71 бригада – в Одеській області, для порівняння у м. Києві 2 бригади);

22 інших закладів та установ, призначених виключно для осіб, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі (найбільша кількість у Львівській та Миколаївській областях, по 4 у кожній, для порівняння у м. Києві 0 установ) [8].

В умовах воєнного стану безпекова ситуація в Україні є різною залежно від області та віддаленості від зони активних бойових дій. Фактор ведення бойових дій чинить обернено пропорційний вплив на статистичні показники домашнього насильства. Чим ближче відповідна область до зони бойових дій, тим менше справ, пов'язаних із

домашнім насильством, зафіксовано в судах. Це стосується як кримінальних справ, так і справ про адміністративні правопорушення. Зокрема, у період з березня до червня 2022 р. найменшу кількість справ щодо розгляду заяв про видачу обмежувального припису у порядку цивільного судочинства зафіксовано у Полтавській, Черкаській, Сумській, Одеській, Запорізькій та Чернігівській областях України. Натомість найбільшу кількість справ розглянуто у Львівській, Вінницькій, Хмельницькій, Тернопільській та Волинській області [9].

Знаковою подією в захисті від насильства у 2022 році стала ратифікація Стамбульської конвенції. У своїй доповіді Уповноважений з прав людини наголосив, що завдяки цьому документу захист від насильства набуде вищих стандартів, а кривдники зазнаватимуть серйозніших наслідків за свої діяння. Крім того, в Україні з'явився спеціальний мобільний застосунок для жінок “Прихована кнопка SOS”. Після натискання такої кнопки додаток надсилає повідомлення до поліції. З 01 серпня до 31 грудня з цього мобільного застосунок надійшло 28 повідомлень.

Однак попри законодавчі та практичні вдосконалення і напрацювання, система запобігання та протидії домашньому насильству виявилася не готовою до викликів воєнного часу. Потребують приведення у відповідність до викликів сьогодення механізми взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, системи функціонування спеціалізованих служб підтримки для осіб, які постраждали від домашнього насильства, у тому числі на деокупованих територіях України [10].

Важливим в умовах війни є і дослідження ризиків погіршення ситуації з домашнім насильством після закінчення війни. Таке погіршення можливе через посттравматичний синдром, що може виникнути у військових, демобілізованих після повномасштабної війни. Якщо знехтувати їхньою якісною реабілітацією, вони можуть вихлюпнути свої емоції та біль на членів своїх сімей, тому вже зараз повинна бути продумана професійна допомога для військовослужбовців, які повернуться з фронту додому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hromadske. “Поліціантки краще налагоджують довіру з потерпілими” – заступниця міністра внутрішніх справ Катерина Павліченко. 01.11.2022. URL: <https://hromadske.ua/posts/policiyantki-krashe-nalagodzhuut-doviru-z-poterpilimi-zastupnicyaministra-vnutrishnih-sprav-katerina-pavlichenko> (дата звернення: 09.09.2023).
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2021 та січень-грудень 2022 рр. (форма № 1). Офіс Генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogorozsliduvannya-2> (дата звернення: 09.09.2023).
3. Блага А.Б., Адащик А.С. Динаміка домашнього насильства в умовах війни. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 1. С. 355-358. URL: http://lsej.org.ua/1_2023/86.pdf (дата звернення: 09.09.2023).
4. Укрінформ. Домашнє насильство в Україні: за пів року зафіксували 145 тисяч випадків. 12.08.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3747351-domasne-nasilstvo-v-ukraini-za-piv-roku-zafiksuvali-145-tisac-vipadkiv.html> (дата звернення: 09.09.2023).
5. Гендер в деталях. Жіночий досвід у конфлікті на Сході. 28.01.2019. URL: <https://>

© Riamzina Alina, 2023

genderindetail.org.ua/library/ukraina/zhinochiy-dosvid-u-konflikti-na-shodi-134910.html (дата звернення: 09.09.2023).

6. КМДА: У 2023 році надійшло майже 7 тисяч звернень щодо домашнього насильства та стресу через війну. Юридична Газета. 03.07.2023. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/kmda-u-2023-roci-nadiyshlo-mayzhe-7-tisyach-zvernen-shchodo-domashnogo-nasilstva-ta-stresu-cherez-vi.html> (дата звернення: 09.09.2023).

7. Zmina. У Запоріжжі відкрили шелтер для жінок і дітей, що постраждали від домашнього насильства. 20.07.2023. URL: <https://zmina.info/news/u-zaporizhzhii-vidkryly-shelter-dlya-zhinok-i-ditej-shho-postrazhdaly-vid-domashnogo-nasilstva/> (дата звернення: 09.09.2023).

8. Національна соціальна сервісна служба України. Спеціалізовані служби підтримки для осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Інформація щодо кількості спеціалізованих служб підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. URL: <https://nssu.gov.ua/domashnye-nasilstvo/specializovani-sluzhbi-pidtrimki> (дата звернення: 09.09.2023).

9. Змисла М. Домашнє насильство крізь призму війни. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2022/11/29/251536/> (дата звернення: 09.09.2023).

10. Zmina. До поліції та соцзахисту за 2022 рік надійшло понад 250 тисяч звернень щодо домашнього насильства. 05.04.2023. URL: <https://zmina.info/news/do-policiji-ta-soczzahystu-za-2022-rik-nadiyshlo-ponad-250-tisyach-zvernen-shhodo-domashnogo-nasilstva/> (дата звернення: 09.09.2023).

REFERENCES

1. Hromadske. “Politsiiantky krashche nalahodzhuiut doviru z poterpilymy” – zastupnytsia ministra vnutrishnikh sprav Kateryna Pavlichenko. “Policewomen better establish trust with victims” – Deputy Minister of Internal Affairs Kateryna Pavlichenko. November 01, 2022. URL: <https://hromadske.ua/posts/policijantki-krashe-nalagodzhuyut-doviru-z-poterpilimi-zastupnyciyaministra-vnutrishnikh-sprav-katerina-pavlichenko>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

2. Yedynyi zvit pro kryminalni pravoporushennia za sichen-hruden 2021 ta sichen-hruden 2022. “Unified report on criminal offenses for January-December 2021 and January-December 2022 (form No. 1)”. Office of the Prosecutor General. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kryminalni-pravoporushennia-ta-rezultati-yih-dosudovogorozsliduvannya-2>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

3. Blaha, A.B., Adashchuk, A.S. Dynamika domashnoho nasilstva v umovakh viiny. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. “Dynamics of domestic violence in the conditions of war. Legal scientific electronic journal”. 2023. No. 1. P. 355-358. URL: http://lsej.org.ua/1_2023/86.pdf. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

4. Ukrinform. Domashnie nasilstvo v Ukraini: za piv roku zafiksuvaly 145 tysiach vypadkiv. “Ukrinform. Domestic violence in Ukraine: 145,000 cases were recorded in six months”. August 12, 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3747351-domasne-nasilstvo-v-ukraini-za-piv-roku-zafiksuvali-145-tisac-vipadkiv.html>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

5. Hender v detaliakh. Zhinochyi dosvid u konflikti na Skhodi. “Gender in details. Women’s experience in the conflict in the East”. 28.01.2019. URL: <https://genderindetail.org.ua/library/ukraina/zhinochiy-dosvid-u-konflikti-na-shodi-134910.html>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

6. КМДА: У 2023 році надійшло майже 7 тисяч звернень щодо домашнього насильства та стресу через війну. “KMDA: In 2023, almost 7,000 complaints were received regarding domestic violence and stress due to the war”. Legal Gazette. 03.07.2023. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/kmda-u-2023-roci-nadiyshlo-mayzhe-7-tisyach-zvernen-shchodo-domashnogo-nasilstva-ta-stresu-cherez-vi.html>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

© Riamzina Alina, 2023

7. Zmina. U Zaporizhzhii vidkryly shelter dlia zhinok i ditei, shcho postrazhdaly vid domashnoho nasylstva. "A shelter for women and children affected by domestic violence was opened in Zaporizhzhia". 20.07.2023. URL: <https://zmina.info/news/u-zaporizhzhii-vidkryly-shelter-dlya-zhinok-i-ditej-shho-postrazhdaly-vid-domashnogo-nasylstva/>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

8. Natsionalna sotsialna servisna sluzhba Ukrainy. "National Social Service of Ukraine". Specialized support services for victims of domestic violence and gender-based violence. Information on the number of specialized support services for victims of domestic violence and gender-based violence. URL: <https://nssu.gov.ua/domashnye-nasilstvo/specializovani-sluzhbi-pidtrimki>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

9. Zmysla, M. Domashnie nasylstvo kriz pryzmu viiny. "Domestic violence through the prism of war". URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2022/11/29/251536/>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

10. Zmina. Do politsii ta sotszakhystu za 2022 rik nadiishlo ponad 250 tysiach zvernenn shchodo domashnoho nasylstva. "In 2022, the police and social security received more than 250,000 complaints about domestic violence". 05.04.2023. URL: <https://zmina.info/news/do-policzii-ta-soczhahystu-za-2022-rik-nadiishlo-ponad-250-tysyach-zvernenn-shchodo-domashnogo-nasylstva/>. (Date of Application: 09.09.2023) [in Ukrainian].

UDC 343.226"364"

Riamzina Alina,Candidate of Juridical Sciences, Senior Researcher,
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-6250-5296

DOMESTIC VIOLENCE IN THE CONTEXT OF MARTIAL LAW

The article examines the dynamics of domestic violence since the beginning of full-scale hostilities on the territory of Ukraine. The study shows that since the commencement of hostilities and the declaration of martial law, there has been a significant reduction in incidents of domestic violence, according to official statistics. However, studies show that the decline in statistics regarding domestic violence does not necessarily indicate a decline in the actual occurrence of this issue. This article details a survey conducted by 32 experts employed in both the National Police and general and specialized victim support services throughout the regions of Donetsk, Zakarpattia, Zaporizhzhya, Kyiv, Lviv, Luhansk, Kharkiv, and Kherson. The study aimed to identify the main factors accountable for decreasing the number of reported instances of domestic violence since the beginning of full-scale hostilities on Ukrainian soil. After February 24, 2022, a decrease in domestic violence cases was recorded. However, in 2023, there was a subsequent increase in this phenomenon.

The article analyzes the criminological characteristics of individuals who engage in domestic violence during periods of hostilities and martial law. Further research was conducted on the criminological traits of the perpetrators. The findings reveal that men constitute the majority of perpetrators, many of whom possess basic or specialized secondary education and lack independent sources of income. While most perpetrators are of working age, they often do not work or study.

© Riamzina Alina, 2023

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2023.3\(61\).20](https://doi.org/10.36486/np.2023.3(61).20)

Issue 3(61) 2023

<https://naukaipravookhorona.com/>

The article details the strategies employed to prevent and combat domestic violence during the declaration of martial law in Ukraine. It was observed that victims of such violence frequently utilized the “helpline” offered by the Kyiv City Center for Gender Equality, Prevention, and Counteraction of Violence, as well as benefited from the services provided by shelters and crisis response rooms.

The first mobile teams of social and psychological support, which commenced their operations in Kyiv in August of 2022, were monitored. Findings indicate that the service has a sizable demand, given that specialists from these teams have already provided 786 consultations related to domestic violence during the first half of 2023. Additionally, effective functioning of shelters, crisis response rooms, and a victim assistance center for individuals who have experienced domestic or gender-based violence is identified. It is traced where the new aforementioned institutions were established during the period of martial law in Ukraine.

The article indicates the total number of facilities and institutions exclusively designated for victims of domestic and gender-based violence including shelters, crisis rooms, social-psychological assistance centers, specialized primary social-psychological counseling services, mobile social-psychological assistance teams, and others. A comparative analysis was conducted to determine the total number of these institutions in the state, the corresponding region with the highest number of opened facilities, and the capital city.

It is necessary to align the mechanisms of interaction between parties responsible for implementing prevention and countermeasures against domestic violence with current challenges. This includes the functioning of specialized support services for individuals who have experienced domestic violence, even in the recently de-occupied regions of Ukraine. Additionally, there is a need to conduct a study on the potential risks of domestic violence exacerbation following the end of the war.

Keywords: domestic violence, gender-based violence, dynamics of domestic violence, domestic violence under martial law, prevention of domestic violence, domestic violence under hostilities.

Отримано 17.10.2023